

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

т.в.о. декана юридичного факультету

Надія МОСКАЛЮК

“ 31 ” 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

в.о. проректора з науково-
освітньої роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2023 р

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІНІЕОТ

Святослав ПИТЕЛЬ

“ 31 ” 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

**«Практика Європейського суду з прав людини в національному
судочинстві»**

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 Право

Спеціальність – 081 Право

Освітньо-професійна програма – «Право»

Кафедра міжнародного права та міграційної політики

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Практичні	ІРС	Тренінг	СРС	Разом	Екзамен/ Залік
Денна	I	1	30	15	5	4	96	150	Екзамен
Заочна	1	1	8	4	-	-	138	150	Екзамен

Тернопіль – ЗУНУ, 2023

31 08 2023
[Signature]

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право» затвердженої Вченою Радою ЗУНУ. Протокол № 10 від 23.06.2023 р.

Робочу програму склала доцент кафедри міжнародного права та міграційної політики, доцент, д.філ.(право) Ганна ПОПЕРЕЧНА, професор кафедри цивільного права та процесу, професор, д.ю.н. Валентина СЛОМА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародного права та міграційної політики, протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри

Ярина ЖУКОРСЬКА

Розглянуто і схвалено групою забезпечення спеціальності 081 Право, протокол № 1 від 30.08 2023 р.

Голова групи
забезпечення спеціальності

Ірина ЛУКАСЕВИЧ-КРУТНИК

Гарант ОП

Валентина СЛОМА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Практика Європейського суду з прав людини в національному судочинстві»

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

« ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ»

Дисципліна – “ Практика Європейського суду з прав людини в національному судочинстві”	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань 08 «Право»	Статус дисципліни:– обов’язкова Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 081 «Право»	Рік підготовки – 1 Семестр – 1
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма – Право	Денна Лекції – 30 год. Практичні заняття – 15 год. Заочна Лекції – 8 год. Практичні заняття – 4 год.
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – магістр	Самостійна робота Денна – 100 год., (у т.ч. тренінг – 4 год.) Індивідуальна робота – 5 год. Заочна - 138 год
Тижневих годин – денна форма - 10 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ « ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ»

2.1. Мета вивчення дисципліни:

Метою вивчення дисципліни є набуття студентами системних знань щодо функціонування системи захисту прав людини в рамках Ради Європи та навичок застосування рішень Європейського суду з прав людини у практичній діяльності. На основі застосування компаративного методу та методу тлумачення рішень ЄСПЛ захищати права людини і основоположні свободи на підставі положень ЄКПЛ і прецедентного права ЄСПЛ.

Дана дисципліна повинна сприяти формуванню високопрофесійних фахівців у сфері юриспруденції.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

У результаті вивчення дисципліни “Практика Європейського суду з прав в національному судочинстві” студент повинен:

- аналізувати та тлумачити законодавство України, рішення Європейського суду з прав людини, акти узагальнення судової практики, навчальну та монографічну літературу з питань практики Європейського суду з прав людини;
- вирішувати практичні казуси та аналітичні завдання;
- вміти надавати консультації та застосовувати практику ЄСПЛ в національному судочинстві.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни:

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв’язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни:

Засвоєння знань за програмою єдиного фахового вступного випробування з права та загальних навчальних правничих компетентностей

2.5. Програмні результати навчання:

У результаті вивчення дисципліни «Практика Європейського суду з прав в національному судочинстві» студент повинен:

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

- ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ « ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ»

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика європейської системи захисту прав людини.

Тема 1. Європейська система захисту прав людини.

Європейська інституційна система захисту прав людини. Порядок формування та структура Європейського суду з прав людини. Юрисдикція Європейського суду з прав людини. Історія прийняття ЄСКПЛ. Загальна характеристика ЄКПЛ. Юридична природа норм Конвенції. Структура та зміст Конвенції. Основні права та свободи, закріплені у Конвенції. Статут ЄСПЛ. Поняття тлумачення, інтерпретації норм ЄКПЛ. Повноваження, компетенція у тлумаченні норм ЄКПЛ. Тлумачення за принципом «живого дерева». Юридична сила тлумачення норм ЄКПЛ. *Nulum crimen sine lege* та зворотна сила закону. Принцип *non bis in idem*.

Тема 2. Порядок звернення та розгляду справ в Європейському суді з прав людини.

Підстави для звернення до Європейського суду з прав людини. Порядок звернення до Європейського суду з прав людини. Порядок та особливості розгляду заяв у Комітетах та Палатах Європейського суду з прав людини. Розгляд справи по суті та порядок винесення рішення. Види рішень Європейського суду з прав людини. Порядок виконання рішень Європейського суду з прав людини.

Змістовий модуль 2. Практика Європейського суду з прав людини та її застосування в національному судочинстві.

Тема 3. Юридична природа рішень ЄСПЛ.

Поняття прецедентного права ЄСПЛ. Визначення прецедентного характеру рішень ЄСПЛ. Застосування судами Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Застосування Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини у сфері законодавства та в адміністративній практиці.

Тема 4. Рішення Європейського суду з прав людини щодо захисту особистих прав, що забезпечують природне існування фізичної особи.

Право на життя в рішеннях Європейського суду з прав людини. Право на захист від катувань, нелюдського та такого, що принижує гідність, поводження або покарання в рішеннях Європейського суду з прав людини. Заборона рабства та примусової праці в

рішеннях Європейського суду з прав людини. Право на свободу в рішеннях Європейського суду з прав людини.

Тема 5. Рішення Європейського суду з прав людини щодо захисту особистих прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.

Право на справедливий судовий розгляд в рішеннях Європейського суду з прав людини. Право на повагу до приватного життя в рішеннях Європейського суду з прав людини. Право на сімейне життя та визначення сім'ї. Свобода думки, совісті і віросповідання в рішеннях Європейського суду з прав людини. Свобода вираження поглядів у системі Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Тема 6. Рішення Європейського суду з прав людини щодо захисту політичних та соціально-економічних прав особи.

Свобода мирних зібрань та об'єднань в рішеннях Європейського суду з прав людини. Право на вільні вибори. Захист права власності в рішеннях Європейського суду з прав людини. Захист права на пільги. Поняття пільг та привілеїв в практиці Європейського суду з прав людини.

Тема 7. Виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини в Україні.

Порядок звернення рішення Європейського суду з прав людини до виконання в частині виплати відшкодування. Поняття та механізми вжиття державою заходів загального характеру на забезпечення виконання положень Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Правовий статус Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини. Відповідальність за невиконання чи неналежне виконання рішення Європейського суду з прав людини. Застосування судами Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.

Тема 8. «Пілотні рішення» ЄСПЛ.

Винесення пілотних рішень. Поняття «пілотних рішень». Процедура прийняття «пілотних рішень». Юридичні наслідки «пілотних рішень». «Пілотні рішення» проти України.

**3. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В
НАЦІОНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ ”**

Денна

№ п/п	Тема	Кількість годин					Контрольні заходи
		Лекції	Практичні	Тренінг	СРС	ІРС	
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика європейської системи захисту прав людини							
1.	Тема 1. Європейська а система захисту прав людини	4	2	2	12	3	Тести, питання, кейси
2.	Тема 2. Порядок звернення та розгляду справ в Європейському суді з прав людини	4	2		12		Тести, питання, кейси
Змістовий модуль 2. Практика Європейського суду з прав людини та її застосування в національному судочинстві							

3.	Тема 3. Юридична природа рішень ЄСПЛ	2	2	2	12	2	Тести, питання, кейси		
4.	Тема 4. Рішення Європейського суду з прав людини щодо захисту особистих прав, що забезпечують природне існування фізичної особи	4	2		13		Тести, питання, кейси		
5.	Тема 5. Рішення Європейського суду з прав людини щодо захисту особистих прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи	4	2		13		Тести, питання, кейси		
6.	Тема 6. Рішення Європейського суду з прав людини щодо захисту політичних та соціально-економічних прав особи	4	2		13		Тести, питання, кейси		
7.	Тема 7. Виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини в Україні	4	2		11		Тести, питання, кейси		
8.	Тема 8. «Пілотні рішення» ЄСПЛ.	4	1		10		Тести, питання, кейси		
	РАЗОМ:	30	15		4		96	5	

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ ”

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1.

Тема: Європейська а система захисту прав людини

Мета: Здобути знання із загальної характеристики європейської системи захисту прав людини.

Питання для обговорення

1. Європейська інституційна система захисту прав людини.
2. Порядок формування та структура Європейського суду з прав людини.
3. Юрисдикція Європейського суду з прав людини.
4. Юридична природа норм Конвенції.
5. Основні права та свободи, закріплені у Конвенції.
6. Статут ЄСПЛ.
7. Поняття тлумачення, інтерпретації норм ЄКПЛ.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2.

Тема: Порядок звернення та розгляду справ в Європейському суді з прав людини.

Мета: Ознайомлення та вивчення порядку звернення та розгляду справ в ЄСПЛ.

Питання для обговорення

1. Підстави для звернення до Європейського суду з прав людини. Порядок звернення до Європейського суду з прав людини.
2. Порядок та особливості розгляду заяв у Комітетах та Палатах Європейського суду з прав людини.
3. Розгляд справи по суті та порядок винесення рішення.
4. Види рішень Європейського суду з прав людини. Порядок виконання рішень Європейського суду з прав людини.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3.

Тема: Рішення Європейського суду з прав людини щодо захисту особистих прав, що забезпечують природне існування фізичної особи.

Мета: Ознайомлення з прецедентною практикою ЄСПЛ в сфері захисту особистих прав, що забезпечують природне існування фізичної особи.

Питання для обговорення

1. Право на життя в рішеннях Європейського суду з прав людини.
2. Право на захист від катувань, нелюдського та такого, що принижує гідність, поводження або покарання в рішеннях Європейського суду з прав людини.
3. Заборона рабства та примусової праці в рішеннях Європейського суду з прав людини.
4. Право на свободу в рішеннях Європейського суду з прав людини.
5. Право на справедливий судовий розгляд в рішеннях Європейського Суду з прав людини.
6. Право на незалежний та неупереджений суд.
7. Право на повагу до приватного життя в рішеннях Європейського суду з прав людини.
8. Право на сімейне життя та визначення сім'ї в рішеннях Європейського суду з прав людини.
9. Свобода думки, совісті і віросповідання в рішеннях Європейського суду з прав людини.
10. Свобода вираження поглядів у системі Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.
11. Застосування судами рішень Європейського суду з прав людини щодо захисту особистих прав, що забезпечують природне існування фізичної особи.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4.

Тема: Рішення Європейського суду з прав людини щодо захисту особистих прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.

Мета: Ознайомлення з прецедентною практикою ЄСПЛ в сфері захисту особистих прав, що забезпечують соціальне буття існування фізичної особи.

Питання для обговорення

1. Право на справедливий судовий розгляд в рішеннях Європейського суду з прав людини.
2. Право на повагу до приватного життя в рішеннях Європейського суду з прав людини.
3. Право на сімейне життя та визначення сім'ї.
4. Свобода думки, совісті і віросповідання в рішеннях Європейського суду з прав людини.
5. Свобода вираження поглядів у системі Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.
6. Застосування судами рішень Європейського суду з прав людини щодо захисту особистих прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5.

Тема: Рішення Європейського суду з прав людини щодо захисту політичних та соціально-економічних прав особи.

Мета: Ознайомлення з прецедентною практикою ЄСПЛ в сфері захисту політичних та соціально-економічних прав.

Питання для обговорення

1. Свобода мирних зібрань та об'єднань в рішеннях Європейського суду з прав людини.
2. Право на вільні вибори.
3. Захист права власності в рішеннях Європейського суду з прав людини.
4. Захист права на пільги. Поняття пільг та привілеїв в практиці Європейського суду з прав людини.
5. Застосування судами рішень Європейського суду з прав людини щодо захисту політичних та соціально-економічних прав особи.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6.

Тема: Виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини в Україні.

Мета: З'ясування особливостей виконання рішень ЄСПЛ в Україні, а також ознайомлення із застосуванням практики ЄСПЛ.

Питання для обговорення

1. Порядок звернення рішення до виконання в частині виплати відшкодування. Повноваження Державної виконавчої служби щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини.
2. Порядок виплати відшкодування. Інші заходи індивідуального характеру, що вживаються на виконання рішення Європейського суду з прав людини.
3. Повноваження органів державної влади щодо вжиття заходів загального характеру на забезпечення виконання положень Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.
4. Відповідальність за невиконання чи неналежне виконання рішення Європейського суду з прав людини.
5. Застосування судами Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.
6. Застосування Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини у сфері законодавства та в адміністративній практиці.

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ) є видом індивідуальної позааудиторної роботи студента, метою якого є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчальної дисципліни та розвиток навичок самостійної роботи.

КПЗ з дисципліни « Практика Європейського суду з прав людини в національному судочинстві» виконується самостійно кожним студентом на основі визначених умов. КПЗ охоплює усі теми дисципліни « Практика Європейського суду з прав людини в національному судочинстві». КПЗ оформлюється у відповідності з встановленими вимогами. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових модулів з дисципліни та передбачає

його захист. КПЗ включає 2 етапи: 1) теоретична частина (обґрунтування окремих теоретико-правових питань; 2) практична частина -аналіз рішень ЄСПЛ.

Пропоновані варіанти завдань для КПЗ.

Частина 1. Теоретична частина

1. Характеристика діяльності Європейського суду з прав людини, його роль та значення.
2. Право на життя та смертна кара (проблеми співвідношення) (на основі аналізу рішень Європейського суду з прав людини).
3. Свобода вираження поглядів: межі та обмеження згідно з практикою Європейського суду з прав людини.
4. Принцип недискримінації при здійсненні прав і свобод в практиці Європейського суду з прав людини.
5. Принцип доступу до судового захисту в практиці Європейського суду з прав людини.
6. Практика інкорпорації положень Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод європейськими країнами.
7. Вплив Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод на національне право України.
8. Поняття та механізми вжиття державою заходів загального характеру на забезпечення виконання положень Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.
9. Практика застосування судами Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в Україні.
11. Права людини у глобальному вимірі: універсалізм чи регіоналізм?
12. Україна та Європейський суд з прав людини: кількісні та якісні показники взаємодії.
13. Реалізація принципу верховенства права в практиці Європейського суду з прав людини.
14. Роль прецедентного права у процесі наближення України до європейських правових стандартів у сфері захисту прав людини та основних свобод.

Частина 2. Практична частина

1. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо захисту права на життя.
2. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо права на захист від катувань, нелюдського та такого, що принижує гідність, поводження або покарання.
3. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо захисту права на справедливий судовий розгляд.
4. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо захисту права на повагу до приватного життя.
5. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо свободи вираження поглядів.
6. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо свободи мирних зібрань та об'єднань.
7. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо права на вільні вибори.
8. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо захисту права власності.
9. Складання заяв до Європейського суду з прав людини за фабулою, запропонованою викладачем.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ ”

Самостійна робота студента є основним способом засвоєння студентами навчального матеріалу в позааудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом у межах устанавленого обсягу

годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів: конспектами лекцій викладача, підручниками, навчальними та методичними посібниками, монографічною літературою і періодикою, а також засобами самоконтролю (тестами, ситуаційними завданнями). Студенти мають можливість самостійно опрацьовувати навчальний матеріал у бібліотеці, навчальних кабінетах і комп'ютерних класах з використанням мережі Інтернет, а також у домашніх умовах (при отриманні відповідного пакету навчально-методичної літератури).

п/п	Тематика	Год.
1.	Тема 1. Поняття тлумачення, інтерпретації норм ЄКПЛ	12
2.	Тема 2. Види рішень Європейського суду з прав людини. Порядок виконання рішень Європейського суду з прав людини.	12
3.	Тема 3. Застосування Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини у сфері законодавства та в адміністративній практиці.	12
4.	Тема 4. Заборона рабства та примусової праці в рішеннях Європейського суду з прав людини.	13
5.	Тема 5. Свобода вираження поглядів у системі Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.	13
6.	Тема 6. Поняття пільг та привілеїв в практиці Європейського суду з прав людини.	13
7.	Тема 7. Правовий статус Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини.	11
8.	Тема 8. «Пілотні рішення» проти України.	10
	Всього	96

8. ТРЕНІНГ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ ”

Трєнінг — це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ. to train — виховувати, навчати) — комплекс вправ для тренування в чому-небудь. Тренування — система підготовки організму людини з метою пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Порядок проведення тренінгу

- Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
- Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
- Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
- Підведення підсумків.** Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Тематика тренінгу:

1. Стан виконання рішень ЄСПЛ в Україні.
2. Проблема застосування рішень ЄСПЛ в національному судочинстві України.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни « Практика Європейського суду з прав людини в національному судочинстві» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- тести, ситуаційні завдання;
- поточне опитування;
- підсумкове експрес-опитування;
- презентації результатів виконаних завдань і досліджень;
- оцінювання результатів КПЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен.

10. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни « Практика Європейського суду з прав людини в національному судочинстві» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (поточні оцінки, підсумкова оцінка за КПЗ)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)	Разом
20%	20%	20%	40%	100 %
1. Усне опитування під час занять (2 теми по 20 балів) – 40 балів. 2. Письмова робота – 60 балів.	1. Усне опитування під час занять (6 тем по 5 балів) – 30 балів. 2. Письмова робота – 70 балів.	1. Написання КПЗ – 80 балів. 2. Виконання завдань під час тренінгу – 20 балів.	1. Тестові звання (15 тестів по 2 бали за один–макс.30 балів). 2. Завдання 1 – макс.35 балів. 3. Завдання 2 – макс.35 балів.	100

Шкала оцінювання

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)

35–59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-8
2.	Ноутбук	
3.	Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft Office)	1-8
4.	Використання Інтернет-ресурсів: 1. www.rada.gov.ua – Офіційний сайт Верховної Ради України. 2. www.kmu.gov.ua – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. 4. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України. 5. www.court.gov.ua – Офіційний портал Судової влади України. 6. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. 8. www.court.gov.ua/rejestri-ta-sistemi/ – Державний реєстр судових рішень	1-8
5.	Пакет презентаційних матеріалів	1-8

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Антипов В.І. Кримінальний кодекс України в контексті міжнародного права та практики Європейського суду з прав людини: правові норми, судова практика, науково-практичний коментар. Харків: Право, 2019. 1 200с.
2. Гайдулін О. О. Прецедентне право Європейського суду з прав людини щодо захисту прав уразливих верств населення: навч. посіб. О. О. Гайдулін, В. Ю. Худолей, І. М. Шаркова. Київ: ФОП Голембовська О.О. 2019. 300 с.
3. Довідник із застосування статті 5 – право на свободу та особисту недоторканність. Рада Європи. Європейський суд з прав людини. 2018. 46 с. URL: <https://cutt.ly/8tN6r7J>
4. Європейський суд з прав людини: як знаходити і розуміти практику суду. Рада Європи. Європейський суд з прав людини, 2019. 15 с. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/CLIP_Finding_understanding_case_law_UKR.pdf
5. Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя: Навчально-методичний посібник для тренерів навчального курсу для суддів. К.: ВАІТЕ, 2018. 192 с.
6. Захист права власності в практиці Європейського Суду з прав людини /упоряд. Л. В. Сидорова. К. : Видавничий Дім «Ратіо Дециденді», 2019. 132 с. URL: <https://cutt.ly/gtN9usG>
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
8. Мандриченко Л. Міжнародні механізми захисту прав людини. Право громадян України на звернення до конвенційних органів з захисту прав людини. *Тиждень права*. 12 грудня 2019 року. URL: <https://pl.dsns.gov.ua/ua/Tizhden-prava/17041.html>

9. Монаєнко А., Смирнова К. Застосування практики ЄСПЛ та суду ЄС на прикладі адміністративного судочинства. *Юридична газета online*. №8 (714). 2020. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/zastosuvannya-praktiki-espl-ta-sudu-es-na-prikladi-administrativnogo-sudochinstva.html>
10. Павлюковець Т. Роль та місце рішень ЄСПЛ в українській судовій системі. *Юридична газета online*. №22 (728). 2020. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/rol-ta-misce-rishen-espl-v-ukrayinskiy-sudoviy-sistemi.html>
11. Посібник за статтю 1 Протоколу №1. URL: https://protocol.ua/ua/posibnik_zh_statteyu_1_protokolu_1_konventsii_pro_zahist_prav_lyudini_ta_osnovopolognih_svobod_1/
12. Посібник зі статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Право на справедливий суд (кримінальний процесуальний аспект). І частина (пункти 1-299). Рада Європи. Європейський Суд з прав людини. 2019. 65 с.
13. Практика ЄСПЛ: український аспект. URL: <https://www.echr.com.ua/>
14. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. // Відомості Верховної Ради України. 2006. №30. Ст. 260.
15. Теорія та практика застосування конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Компендіум// Сердюк О. В., Щокін Ю. В., Яковюк І. В. Харків: Право, 2018. 374 с.
16. Case-law analysis. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=caselaw/analysis/guides&c>
17. Emmert, Frank; Carney, Chandler (2017). The European Union Charter of Fundamental Rights vs. The Council of Europe Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms - A Comparison. *Fordham International Law Journal*. 40 (4).
18. European Commission of Human Rights. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/European_Commission_BIL.pdf
19. Fikfak, Veronika (2018). Changing State Behaviour: Damages before the European Court of Human Rights. *European Journal of International Law*. 29 (4): 1091–1125.
20. Fikfak, Veronika (2020). Non-pecuniary damages before the European Court of Human Rights: Forget the victim; it's all about the state. *Leiden Journal of International Law*. 33 (2): 335–369.
21. Glas, Lize R. (2018). The Boundaries to Dialogue with the European Court of Human Rights. *European Yearbook on Human Rights 2018*. Intersentia. pp. 287–318.
22. Grover, Sonja C. (2020). Judicial Activism and the Democratic Rule of Law: Selected Case Studies. Springer Nature.
23. Istrefi, Kushtrim (2018). Kosovo's Quest for Council of Europe Membership. *Review of Central and East European Law*. 43 (3): 255–273.
24. Kleinlein, Thomas (13 November 2017). Consensus and Contestability: The ECtHR and the Combined Potential of European Consensus and Procedural Rationality Control. *European Journal of International Law*. 28 (3): 871–893.
25. Koenig, Matthias (2020). Governance of Religious Diversity at the European Court of Human Rights. Religious Diversity and Interreligious Dialogue. Springer International Publishing. pp. 59–72.
26. Law, Jonathan, ed. (2018). Just satisfaction. *Oxford Reference - A Dictionary of Law (9 ed.)*. Oxford University Press.
27. Lemmens, Koen (2016). Criticising the European Court of Human Rights or Misunderstanding the Dynamics of Human Rights Protection?. Criticism of the European Court of Human Rights: Shifting the Convention System: Counter-dynamics at the National and EU Level. Intersentia. pp. 23–40.
28. Protocols to the Convention. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Library_Collection_ProtocolsTable_ENG.pdf
29. Rules of Court. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Library_Collection_RoC_table_ENG.pdf

30. Theil, Stefan (2017). Is the 'Living Instrument' Approach of the European Court of Human Rights Compatible with the ECHR and International Law?. *European Public Law*. 23 (3): 587–614.
31. von Staden, Andreas (2018). *Strategies of Compliance with the European Court of Human Rights: Rational Choice Within Normative Constraints*. University of Pennsylvania Press.

РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ

1. Burmich and others vs. Ukraine URL: <https://rm.coe.int/attachment-1-judgment-burmych-gc-46852-13-ukr-translation-/168078eb76>
2. Kharchenko v. Ukraine URL: <https://www.globalhealthrights.org/kharchenko-v-ukraine/>
3. Oleksandr Volkov v. Ukraine URL: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:\[%22001-115871%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:[%22001-115871%22])
4. Vasiliy Ivashchenko v. Ukraine URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:\[%22001-112481%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:[%22001-112481%22])
5. Балицький проти України URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_726#Text
6. Веренцов проти України URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_945#Text
7. Каверзін проти України URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_851#Text
8. Рішення щодо України, винесені ЄСПЛ URL: <https://minjust.gov.ua/m/rishennya-schodo-ukraini-vineseni-evropeyskim-sudom-z-prav-lyudini>